

vil kunne forstaa, uden at jeg har nødig yderligere at forklare det. Hovedbetragtningen er som sagt den, at det er af Interesse for den bornholmste Retsspleie, af Hensyn til at den kan blive saa tilfredsstillende for Bornholmerne selv som muligt, at man ønsker denne Forandring. Jeg maa jo erindre ærede Medlemmer om, at det er ganske forstaaeligt og naturligt, at naar en Sag skal behandles for og paaskjendes af en overordnet Domstol, hvis Medlemmer ikke selv have optaget Forhør eller have staaet Ansigt til Ansigt med de paagjældende Personer, men som skulle hente hele deres Kundskab til Sagen fra de skrevne Akter, saaledes som de forelægges for dem, og navnlig af Udskrifter af Forhørsprotokollen, saa kan det ikke være Andet, end at der ved mange Leiligheder vil være forskjellige Punktter, som maa synes uklare for dem, der altsaa skulle dømme efter det Skrevne, som foreligger, medens det maaste kan have staaet fuldkommen klart for Underdommeren, der tillige som Forhørsdommer kender Sagen til Bunds i alle dens Enkeltheder, og navnlig kjender vedkommende Personer, som spille en Rolle i Sagen, og maaste meget Andet, som ikke træder frem af Forhørsprotokollen eller Udskriften. Derfor kan det ikke være Andet, end at den overordnede Domstol meget ofte ønsker at faae Oplysninger, som ikke ere til Stede i Forhørsprotokollen, og jeg griber her Leiligheden til at udtale, at det vilde være meget urigtigt, om man i den Omstændighed, at Overdommeren forlanger i enkelte Tilfælde yderligere Oplysninger, vil se Bevis paa, at der er begaaet Feil fra Forhørsdommerens Side; i alt Fald kan den begaaede Feil ofte ikke være Andet, end at han ikke tilstrækkelig har gjort sig det klart, at han skulde søge at lægge Sagen saaledes for, at den ogsaa kunde komme til for Overretten at ligge for i hele sin Fuldstændighed, saaledes som den har ligget for ham selv, der ogsaa paa anden Vis kjendte Sagen. Som sagt, det er naturligt, at det ofte stiller sig saaledes, at Overretten, der skal dømme efter det foreliggende skriftlige Materiale, maa ønske en Oplysning, som ikke fremgaar i alt Fald med Tydelighed af disse skriftlige Dokumenter, og det er naturligvis i høieste Grad ønskeligt, at deslige Ufuldstændigheder eller Ufuldkommenheder, som maatte være til Stede, allerede naar Sagen ses fra Overrettens Standpunkt, afhjælpes, forinden Sagen kommer for Høiesteret, hvor den skal afgjøres med det Samme, den forelægges. Dette fører helt naturligt til en forskjellig Stilling for Høiesteretsagsførere og for Sagsførere ved Overretten og Underretten. Det er derefter

Høiesteretsagsførernes Pligt at sørge for, at hele Materialet er til Stede for Høiesteret den Dag, da Sagen forelægges den. Bag efter kan det ikke ske, saa er det for sent. Derfor er det ganske naturligt, at de, efter at Overrettsdommen er faldet, og Sagen er indbøjet for Høiesteret, maa sørge for at faae de mulige Mangler afhjulpne; det er endog deres Pligt at gjøre det, det er dem paalagt. Men noget anderledes stiller Sagen sig for Sagsførere ved Overretten. Der er selvfølgelig Sagen, der kan formene dem i at komme frem med Oplysninger, som kunne tjene til at belyse Sagen, forsaavidt der ikke er Spørgsmaal om Optagelse af Forhør, og heller ikke kan det formenes dem at rette en Anmodning til Forhørsdommeren om at opløse dette eller hint Punkt. Men hvad der er det Væsentlige, er det, at de staa i den Forbindelse med Overretten, at det er ganske naturligt, at de komme med deres Henstillinger, Anmodninger og Opfordringer ikke direkte til vedkommende Underdommer eller Forhørsdommer, men til Overretten, naar de som Defensører maatte mene, at der er et eller andet Moment, som bør bringes stærkere frem i deres Parts Interesse. Vedkommende Defensør kan vel nok gaa udenom Overretten, men det vil være ganske naturligt, at han søger at fremstille for Overretten: Det og det Punkt er ikke tilstrækkeligt oplyst, den og den Oplysning bør bringes til Veie. Det bør jo ogsaa forudsættes, at Overretten vil erklære sig enig med ham, naar hans Opfordring virkelig er begrundet, og tilegner Overretten sig saaledes vedkommende Sagsførers Opfattelse, faar denne Overrettens Tilslutning jo sit Udtryk i en Kjendelse, som indeholder et Paalæg om: en Befaling til Underdommeren om at staffe den og den Oplysning til Stede; men Høiesteretsagsførerne kunne ikke gjøre denne Henstilling til Høiesteret, fordi, som sagt, det er deres Pligt at staffe hele Materialet til Stede: Alt skal være i Orden paa den Dag, da Sagen mundtlig skal forhandles og bringes til Ende for Høiesteret.

Formanden (Høgsbro): Det ærede Medlem for Bornholms Amts 1ste Valgkreds har begjæret Ordet for tredje Gang. Under Forudsætning af Thingets Samtykke (Ophold) giver jeg det ærede Medlem Ordet.

Blem: Det ærede Medlem for Viborg Amts 2den Valgkreds (Klein) udtalte, at han ikke havde saa lyse Forhaabninger til, at vi fik Rettsreformen nu, som han havde i 1867, fordi vi den Gang ikke alene havde en Regjering, som gjorde, hvad den kunde